

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๕๗/๒๕๕๑

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๑

เรื่อง พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔
มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒
มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของบริษัท จีดี แคปิตอล ออโต้ ลีส จำกัด (มหาชน) ผู้ร้องขอคืน
ของกลางในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ม. ๑๔๓/๒๕๔๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติ
มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสอง
และวรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่
สรุปข้อเท็จจริงได้ดังนี้

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นโจทก์ยื่นฟ้องนายวิระพล หรือกล้วย เปี่ยมสัญญา
เป็นจำเลยต่อศาลอาญา ในคดีหมายเลขคำที่ ย. ๔๒๗๕/๒๕๔๖ ฐานมียาเสพติดให้โทษประเภท ๑
(เมทแอมเฟตามีน) ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย โดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย จำนวน ๑๕๐ เม็ด น้ำหนักรวม
๑๗.๘๗๐ กรัม ซึ่งเจ้าพนักงานได้ยึดครุภัณฑ์หมายเลขทะเบียน ดย - ๗๘๔๘ กรุงเทพมหานคร และ
โทรศัพท์มือถือหมายเลข ๐๖-๐๕๒๖๐๑๔ เป็นของกลาง โดยทรัพย์สินดังกล่าวจำเลยใช้เป็นยานพาหนะ
และเป็นอุปกรณ์สื่อสารในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และเพื่อเงินอุปกรณ์ให้ได้รับผล

LIRT

ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดดังกล่าว ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๖ พนักงานอัยการ ได้ยื่นคำร้องต่อศาลอาญาเป็นคดีหมายเลขดำที่ ม. ๗๕/๒๕๔๖ ขอให้ศาลอาญามีคำสั่งริบรณคดีและ ทรยศทรัพย์มือถือซึ่งเป็นของกลางให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามพระราชบัญญัติ มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ศาลอาญาได้ประกาศหนังสือพิมพ์ตามกฎหมายแล้วไม่มีผู้คัดค้าน ศาลอาญาได้สวนคำร้องเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ และมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๖ เป็นคดีหมายเลขแดงที่ ม. ๑๔๓/๒๕๔๖ ให้ริบรณคดีหมายเลขทะเบียน ลข - ๗๘๔๘ กรุงเทพมหานคร และโทรศัพท์มือถือหมายเลข ๐๖ - ๐๕๒๖๐๑๔ ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการ ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑

นางคาราวรณ มณฑานุช ในฐานะผู้เช่าซื้อและครอบครองรถยนต์ของกลาง ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ขอคืนรถยนต์ของกลางต่อศาลอาญา เป็นคดีหมายเลขดำที่ กข. ๕/๒๕๔๗

ผู้ร้องในฐานะผู้ให้เช่าซื้อรถยนต์ของกลาง ยื่นคำร้องลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๗ ขอคืนรถยนต์ ของกลางคืนเดียวกันต่อศาลอาญาโดยอ้างว่า ผู้ร้องเป็นนิติบุคคลมีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการ เช่าซื้อทรัพย์สินและมีกรรมสิทธิ์ในรถยนต์คันหมายเลขทะเบียน ลข - ๗๘๔๘ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นของกลางในคดีและถูกศาลอาญามีคำสั่งให้ริบเมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๖ ผู้ร้องมีฐานะเป็น “เจ้าของ” รถยนต์คันดังกล่าวตามกฎหมายโดยผู้ร้องได้ตกลงให้นางคาราวรณ มณฑานุช เป็น “ผู้เช่าซื้อ” เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๓ โดยแบ่งชำระเป็น ๖๐ งวด (เดือน) ทั้งนี้คู่สัญญาได้กำหนดสิทธิ และหน้าที่ตามสัญญาเช่าซื้อให้เป็นสิทธิเฉพาะของผู้เช่าซื้อเท่านั้น เว้นแต่จะได้รับความยินยอม เป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ร้อง ศึกทั้งผู้ร้องเพิ่งทราบความจริงเมื่อประมาณ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ว่ารถยนต์ดังกล่าวศาลได้มีคำสั่งริบ โดยผู้ร้องไม่ได้มีส่วนร่วมหรือรู้เห็นเป็นใจหรือปล่อยให้ปล่อยปละละเลย ให้นำรถยนต์คันดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิดแต่อย่างใด จึงขอโต้แย้งคัดค้านการร้องขอให้ศาลสั่ง ริบรถยนต์ของพนักงานอัยการ และขอโต้แย้งคัดค้านการสั่งริบรถยนต์คันดังกล่าว เนื่องจากเห็นว่า มาตรการและบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ขัดต่อหลักความยุติธรรมตามธรรมชาติ และขัดต่อหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ตลอดจนขัดต่อหลักการและกระบวนการพิจารณาที่ขอได้ด้วยกฎหมายหลายประการ กล่าวคือ

(๑) ผู้ร้องเป็นเจ้าของที่แท้จริงในรถยนต์คันดังกล่าวไม่มีส่วนรู้เห็นเป็นใจกับการกระทำความผิดของจำเลย และรถยนต์คันดังกล่าวไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ขณะกระทำความผิดรถยนต์คันดังกล่าวยังเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ร้อง และผู้เช่าซื้อมีภาระหน้าที่ตามสัญญาเช่าซื้อในการชำระค่าเช่าซื้อตามที่ตกลงกันไว้ เมื่อผู้ร้องทราบเรื่องการประพาดพิงผิดสัญญา จึงได้มีหนังสือขอบอกเลิกสัญญาถึงนางคารากรณ์ มณฑานุช และผู้ค้าประกันเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๗ อันเป็นการใช้สิทธิโดยสุจริต ดังนั้น การริบรถยนต์คันดังกล่าวของผู้ร้องเป็นการขัดต่อหลักการลงโทษบุคคลในทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๒

(๒) ผู้ร้องไม่เคยทราบหรือทราบเลยว่าพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องและยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งริบรถยนต์ของผู้ร้อง เนื่องจากพนักงานอัยการหรือเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือเจ้าหน้าที่ไม่เคยแจ้งให้ผู้ร้องทราบ ทั้งที่ปรากฏหลักฐานตามคู่มือจดทะเบียนรถยนต์ว่าผู้ร้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในรถยนต์คันดังกล่าว และมีได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดแต่อย่างใด เนื่องจากผู้ร้องประกอบธุรกิจและมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันทั่วไปถือว่าเป็นการไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ ผู้ร้องไม่เคยทราบว่าพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องขอให้สั่งริบรถยนต์ของผู้ร้อง เนื่องจากไม่เคยทราบว่ามีการประกาศในหนังสือพิมพ์ เมื่อวันที่มีการจำหน่ายในกรุงเทพมหานครแต่อย่างใด อันเป็นการไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ ผู้ร้องจึงไม่อาจใช้สิทธิคัดค้านกรณีที่พนักงานอัยการมีคำขอให้ศาลอาญาริบรถยนต์ของผู้ร้องได้ แต่พึงทราบถึงเหตุดังกล่าวเมื่อศาลมีคำสั่งให้ริบไปแล้ว ดังนั้น จึงถือว่ากระบวนการที่พนักงานอัยการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งริบรถยนต์ของผู้ร้อง เป็นการดำเนินการและดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบ ไม่ให้โอกาสได้แย้งคัดค้านอันเป็นการขัดต่อหลักความยุติธรรมตามธรรมชาติและหลักการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียและผู้สุจริตได้รับความคุ้มครองสิทธิของตนตามกฎหมาย

(๓) มาตรการริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อหลักความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๘ ที่คุ้มครองสิทธิของบุคคลในทางทรัพย์สิน
 ดังนั้น การที่จะริบทรัพย์สินหรือยึดเอาทรัพย์สินของบุคคลผู้ทุจริต ซึ่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำ
 ทุจริตหรือรู้เห็นเป็นใจในการนำทรัพย์สินไปใช้ในการกระทำความผิด ย่อมเป็นการไม่ชอบด้วยบทบัญญัติ
 ดังกล่าว นอกจากนี้ การที่กฎหมายกำหนดให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินของผู้ร้อง ถือว่าเป็นการลงโทษ
 ทางอาญาตามกฎหมาย ทั้งที่ผู้ร้องไม่ได้กระทำความผิดหรือมีส่วนร่วมรู้เห็นในการกระทำความผิด
 หรือรู้เห็นเป็นใจในการนำทรัพย์สินของผู้ร้องไปใช้ในการกระทำความผิดหรือปล่อยให้
 การใช้ทรัพย์สินดังกล่าวในการกระทำความผิด การที่กฎหมายกำหนดให้มีการริบทรัพย์สินของผู้ร้อง
 ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงเป็นการขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
 แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ด้วย อีกทั้งกระบวนการ
 เกี่ยวกับการร้องขอให้มีการสั่งริบทรัพย์สินและกระบวนการริบทรัพย์สินตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ
 มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘
 มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ เห็นได้ว่าเป็นกระบวนการที่ไม่เป็นไปตามหลักการหรือกระบวนการ
 พิธีกรรมที่ชอบด้วยกฎหมายและความยุติธรรมตามธรรมชาติและหลักการตามรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้น
 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๗
 มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ จึงเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อ
 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และ
 มาตรา ๔๘ เป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ประกอบมาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘

พนักงานอัยการยื่นคำร้องคัดค้านการขอคืนของกลางของนางดารากรณ์ มณฑานูช และผู้ร้อง
 ต่อศาลอาญา เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๗ ว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความ
 ผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ เป็นกฎหมายพิเศษที่มีเจตนารมณ์
 ในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยให้ริบทรัพย์สินที่เื้อออำนาจและ
 ที่ใช้เงินอุดหนุนให้ความสะดวกหรือให้ได้ผลการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ตกเป็นของกองทุน
 ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหายา
 เสพติดต่อไป ซึ่งศาลได้นัดไต่สวนโดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว
 ครบถ้วน ได้ประกาศหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องถิ่นสองวันติดต่อกันเพื่อให้บุคคลซึ่งอาจ
 อ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินยื่นคำร้องเข้ามาในคดีก่อนที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง แต่ปรากฏว่า

นางดารากรณ์ มณฑานุก ซึ่งเก็บพี่สาวของจำเลยและผู้ร้อง ซึ่งเก็บผู้ให้เช่าซึ่งเก็บบิดุบุคคลที่ดำเนินกิจการให้เช่าชื่อรถยนต์มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันทั่วไปย่อมทราบประกาศของศาลแล้ว กลับมิได้ยื่นคำร้องคัดค้านแก้ฟ้องกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศในหนังสือพิมพ์ หรือก่อนศาลมีคำสั่งรับทรัพย์การที่ผู้ร้องทั้งสองมิยื่นคำร้องขอคืนของกลางเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสอง จึงไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอคืนรถยนต์ของกลางที่ศาลมีคำสั่งรับแล้วแต่อย่างใด และตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสี่ ผู้ร้องทั้งสองไม่อาจใช้สิทธิขอคืนของกลางตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ ได้ ทั้งนี้ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นกฎหมายพิเศษเพื่อประโยชน์ในการต่อสู้กับสงครามยาเสพติดซึ่งเป็นเรื่องใหญ่ของประเทศไทยขณะนี้ โดยมุ่งจะปราบปรามขบวนการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอันเป็นความผิดสากล และมุ่งคุ้มครองบุคคลและความมั่นคงของประเทศมิได้ขัดต่อกฎหมายและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างการพิจารณาคดีและคำสั่งศาลอาญาในคดีนี้จึงชอบด้วยกระบวนการพิจารณาตามกฎหมายและหลักแห่งการคุ้มครองสิทธิของบุคคลแล้ว การที่ผู้ร้องทั้งสองขอคืนของกลางโดยต่างอ้างว่าตนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์หมายเลขทะเบียน ลข - ๙๘๔๘ กรุงเทพมหานคร และมีได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความคิดของจำเลยนั้น ยังไม่เห็นพ้องด้วย และขอคัดค้านว่าทั้งสองมิได้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในรถยนต์เพราะการยื่นคำร้องขอคืนของกลางที่ศาลรับรถยนต์คืนดังกล่าวนั้น เป็นการยื่นคำร้องขอคืนของกลางเพื่อประโยชน์ของจำเลยโดยแท้ และผู้ขอคืนของกลางทั้งสองรู้เห็นเป็นใจในการกระทำความคิดของจำเลยทั้งเจตนาใช้สิทธิทางศาลโดยไม่สุจริต

ศาลอาญาได้สวนคำร้องขอคืนของกลางเมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๔๗ ปรากฏว่า

(๑) นางดารากรณ์ มณฑานุก แฉลงว่า ไม่ติดใจขอคืนรถยนต์ของกลางที่ศาลอาญามีคำสั่งรับให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอีกต่อไป เนื่องจากถูกยกเลิกสัญญาเช่าซื้อและผู้ให้เช่าซื้อได้ยื่นคำร้องขอคืนรถยนต์ดังกล่าวเข้ามาในคดีแล้ว จึงขอถอนคำร้อง ศาลอาญาอนุญาตให้ถอนคำร้อง

(๒) ทนายของผู้ร้องแฉลงขอให้ศาลอาญาส่งปัญหาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ตามคำร้องขอคั่นของกลาง ฉบับลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๗

(๓) พนักงานอัยการแถลงขอให้ศาลอาญาวินิจฉัยปัญหาตามที่ได้ยื่นคัดค้านการขอคั่นของกลางไว้เสียก่อนว่า ผู้ขอคั่นของกลางไม่มีสิทธิยื่นคำร้องตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่

ศาลอาญาพิเคราะห์แล้วเห็นว่า คู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทั้งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น กรณีจึงต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ส่วนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๑ ที่คู่ความร้องขอให้ส่งไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยด้วยนั้น เนื่องจากมิใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะใช้บังคับแก่คดี ประกอบกับศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยไว้แล้ว จึงไม่ส่งไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยในประเด็นดังกล่าว และมีคำสั่งให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว แล้วส่งเรื่องไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญตรวจคำร้องแล้ว มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔

เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งให้นายกรัฐมนตรีในฐานะผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ชี้แจงเป็นหนังสือต่อศาลรัฐธรรมนูญในประเด็นตามคำร้อง

นายกรัฐมนตรีมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทำหนังสือชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า

(๑) การที่พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสอง กำหนดให้ศาลประกาศในหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลาย ในท้องถิ่นสองวันติดต่อกัน เพื่อให้บุคคลซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินยื่นคำร้องขอเข้ามาในคดี ก่อนศาลนั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง แต่มิได้กำหนดให้แจ้งให้ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินทราบโดยตรง เนื่องจากทรัพย์สินที่จะขอให้ศาลมีคำสั่งรับตามมาตรา ๓๐ เป็นทรัพย์สินของกลางในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่จำเลยใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การดำเนินการร้องขอให้ศาล มีคำสั่งรับทรัพย์สินดังกล่าวจะต้องดำเนินการสอบสวนโดยพนักงานสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด ซึ่งขั้นตอนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนจะต้องดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด ดังนั้นเมื่อกฎได้มีการยึดสิ่งของใดไว้เป็นของกลางในคดี พนักงานสอบสวนจะต้องรวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้เพื่อประสงค์ให้ทราบข้อเท็จจริง และพฤติกรรรมต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดนั้น เพื่อพิสูจน์ให้เห็นความผิดซึ่งเป็นไปตามหลักกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญาในลักษณะของการสอบสวน โดยการแจ้งให้เจ้าของหรือผู้เกี่ยวข้องที่ปรากฏ ตามหลักฐานมาให้การในสำนวนคดีอาญา อันจะทำให้เจ้าของหรือผู้เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินของกลางนั้น ได้ทราบว่าทรัพย์สินนั้นถูกยึดในคดีความผิดนั้น ส่วนการประกาศหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลาย ในท้องถิ่นสองวันติดต่อกันก็เป็นวิธีการหนึ่ง เพื่อให้บุคคลซึ่งอาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สินรวมทั้ง ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินทราบอีกทางหนึ่ง แม้ว่าผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินซึ่งมีช่องทางทะเบียนยอมทราบจาก การสอบสวนของพนักงานสอบสวนเช่นเดียวกับคดีอาญาปกติอยู่แล้ว จึงเป็นเหตุผลที่กฎหมายมิได้ กำหนดให้แจ้งผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินทราบโดยตรงอีกครั้งหนึ่งอันจะเป็นการซ้ำซ้อนกับขั้นตอน ในการดำเนินคดีอาญาข้างต้น

(๒) กรณีพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสี่ ห้ามมิให้นำประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ มาใช้บังคับ เนื่องจากการดำเนินการขอให้ศาลมีคำสั่งรับทรัพย์สินของกลางตามมาตรา ๓๐ มีการสอบสวน โดยพนักงานสอบสวนซึ่งผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินควรจะต้องทราบว่าทรัพย์สินของตนถูกยึดเป็นของกลาง ในคดีความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดและจะต้องถูกศาลมีคำสั่งรับอยู่แล้ว และการกำหนดให้มีการประกาศในหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องถิ่นสองวันติดต่อกันซึ่งเป็นขั้นตอนในการให้สิทธิ แก่เจ้าของทรัพย์สินหรือผู้อาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สินอีกขั้นตอนหนึ่ง เช่นเดียวกับการให้สิทธิ

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ เพียงแต่เข้ามากำหนดให้สิทธิเสียก่อนศาลจะมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่ง จึงมิได้ลิดรอนสิทธิของเจ้าของทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา แต่กลับเป็นการคำนึงถึงสิทธิของเจ้าของทรัพย์สินมากกว่าที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา กล่าวคือ แทนที่จะให้เจ้าของทรัพย์สินทราบเอง กลับกำหนดให้มีการประกาศในหนังสือพิมพ์ซึ่งทำให้ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้อ้างอิงเป็นเจ้าของทรัพย์สินมีโอกาสทราบว่าทรัพย์สินของตนกำลังถูกดำเนินคดีอยู่มากกว่าตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ การนำประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ มาใช้บังคับจะทำให้กระบวนการพิจารณาช้าช้อน และเพิ่มจำนวนคดีในชั้นศาลเป็นภาระแก่ทุกฝ่าย ส่วนการดำเนินการริบทรัพย์สินของกลางตามมาตรา ๓๐ เมื่อศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินให้ตกเป็นของกองทุนแล้วจะต้องดำเนินการบริหารจัดการทรัพย์สินของกองทุนเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ซึ่งรวมถึงการนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด หากนำประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ มาบังคับใช้ทรัพย์สินก็ไม่ว่าจะตกเป็นของกองทุน โดยเด็ดขาดตามผลของคดี ซึ่งจะเกิดความยุ่งยากและขัดข้องในการจัดการทรัพย์สิน ไม่ว่าจะจัดการด้วยการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่น ซึ่งทำให้การบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ

คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ต่อมาได้มีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ โดยมาตรา ๓๕ กำหนดให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ต่อมาได้มีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ ขึ้นไว้ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ โดยมาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง วรรคสามและวรรคสี่ บัญญัติให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เป็นศาลรัฐธรรมนูญ และให้บทบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใช้บังคับ โดยบรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่อไป ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ได้

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้องและคำชี้แจงของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแล้ว เห็นว่าข้อเท็จจริงเพียงพอแก่การพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่จำเป็นต้องไต่สวนพยานหลักฐานแต่อย่างใด

คดีมีปัญหาที่ต้องพิจารณาตามประเด็นในคำร้องว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

มาตรา ๓๒ บัญญัติว่า “บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้”

มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า “ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

มาตรา ๔๘ บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบทอดกรรมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบทอดกรรมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ เครื่องจักรกล หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้ริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ก็ตาม

ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีนั้น เพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง และเมื่อศาลรับคำร้องแล้วให้ศาลสั่งให้ประกาศในหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องถิ่นสองวันติดต่อกัน เพื่อให้บุคคลซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินมายื่นคำร้องขอเข้ามาในคดีก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ทั้งนี้ ไม่ว่าในคดีดังกล่าวจะปรากฏตัวบุคคลซึ่งอาจเชื่อได้ว่าเป็นเจ้าของหรือไม่ก็ตาม

ค่าใช้จ่ายในการประกาศ ให้จ่ายจากเงินของกองทุน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดอ้างตัวเป็นเจ้าของก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือในกรณีที่ปรากฏเจ้าของ แต่เจ้าของไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าตนไม่มีโอกาสทราบ หรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดและจะมีการนำทรัพย์สินดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าวได้เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่เริ่มประกาศในหนังสือพิมพ์รายวันตามวรรคสองและในกรณีนี้ให้นำมาตรา ๓๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ”

ประเด็นตามคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยมี ๓ ประเด็น ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ หรือไม่

๒. พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ หรือไม่

๓. พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติรับรองความเสมอภาคที่ให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของชนชาวไทย ซึ่งมีหลักการว่า บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลจะกระทำมิได้ มาตรา ๓๒ เป็นบทบัญญัติที่รับรองว่า บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และการลงโทษนั้นจะหนักกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะกระทำผิดมิได้ มาตรา ๓๓ เป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาโดยต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ ซึ่งหมายความว่า ก่อนศาลพิพากษาว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยกระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลดังกล่าว เหมือนเป็นผู้ที่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดไม่ได้ และมาตรา ๔๘ เป็นบทบัญญัติที่ให้การรับรองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินว่าย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่ภายใต้เงื่อนไขว่าขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินอาจมีได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ หมายความว่า รัฐธรรมนูญยอมให้มีการกำหนดขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินได้ โดยต้องตราเป็นกฎหมาย ซึ่งกฎหมายดังกล่าวก็ต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้” ดังนั้น การกำหนดขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินนั้น จะต้องเป็นไปเท่าที่จำเป็นและไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิในทรัพย์สินนั้น

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ นั้น มีเหตุผลในการประกาศใช้ คือ “เพื่อให้การปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายดังกล่าวขึ้น โดยเฉพาะ” เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการที่จะดำเนินการตามกฎหมายเพื่อปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งเป็นภัยอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิตมนุษย์ และเป็นปัญหาสำคัญยิ่งของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งประชาคมโลกต่างก็ตระหนักถึงภัยอันตรายและปัญหาดังกล่าวที่ทุกประเทศจะต้องร่วมมือกันป้องกันและปราบปรามเป็นกฎหมายที่ยึดถือประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ เพื่อให้สังคมอยู่ร่วมกันโดยความสงบสุข ประเทศชาติมีความมั่นคง

ส่วนพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สิน บรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ เครื่องจักรกล หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับ ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และเมื่อศาลรับคำร้องแล้วให้ศาลสั่งให้ประกาศในหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องถิ่นสองวันติดต่อกัน เพื่อให้บุคคลซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินมายื่นคำร้องขอเข้ามาในคดีก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ทั้งนี้ ไม่ว่าในคดีดังกล่าวจะปรากฏตัวบุคคลซึ่งอาจเชื่อได้ว่าเป็นเจ้าของหรือไม่ก็ตาม และมาตรา ๓๐ วรรคสี่ เป็นบทบัญญัติในกรณีที่ไม่มีผู้ใดอ้างตัวเป็นเจ้าของทรัพย์สินก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือในกรณีที่ปรากฏเจ้าของแต่เจ้าของไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าตนไม่มีโอกาสทราบ หรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดและจะมีการนำทรัพย์สินไปใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าวได้เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่เริ่มประกาศในหนังสือพิมพ์รายวันตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง และในกรณีดังกล่าวมิให้นำมาตรา ๓๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า หลักการของพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้บรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ เครื่องจักรกล หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมิผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ก็ตามนั้นเป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่มุ่งหมายจะตัดวงจรของการค้ายาเสพติดให้โทษ ซึ่งกำลังเป็นมหันตภัยคุกคามสุขภาพของประชาชนและความมั่นคงของประเทศชาติและมวลมนุษยชาติทั่วโลกอย่างรุนแรง แต่ก็มีผลกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลถึงขนาดที่กฎหมายกำหนดให้ทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมิผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ ดังนั้น เพื่อคุ้มครองสิทธิของเจ้าของทรัพย์สินผู้บริสุทธิ์ ความในมาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ จึงกำหนดกระบวนการทางกฎหมายเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินดังกล่าว ซึ่งสามารถพิสูจน์ได้ว่าตนไม่มีโอกาสทราบ หรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดและจะมีการนำทรัพย์สินดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด ใช้สิทธิร้องคัดค้านคำร้องขอให้ริบทรัพย์สินของพนักงานอัยการได้ จึงเป็นที่เห็นได้ว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายมีผลใช้บังคับต่อบุคคลเป็นการทั่วไปโดยเสมอกัน ไม่ได้ยกเว้นให้ใช้บังคับกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอกันในกฎหมายหรือไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ แต่อย่างใด บุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งริบตามมาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ทุกคนย่อมได้รับการปฏิบัติโดยเท่าเทียมกัน และได้รับความคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายโดยเสมอภาค ดังนั้น พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติการยื่นคำขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินในคดียาเสพติดและการขอคืนทรัพย์สิน โดยในการริบทรัพย์สินดังกล่าวจะมีหลักเกณฑ์เพื่อให้เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติงานใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาถึงตัวทรัพย์สิน ซึ่งต้องเข้าเกณฑ์ที่ว่า มีเหตุอันควรสงสัย หรือมีเหตุอันควรเชื่ออย่างสมเหตุสมผลในการเริ่มกระบวนการริบทรัพย์สินและมีมาตรการในการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจอย่างเป็นระบบ โดยจะมีศาลเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการที่มีความเป็นกลางและมีความเป็นอิสระ เป็นผู้ตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารดังกล่าวเพื่อคุ้มครองเจ้าของทรัพย์สินและบุคคลที่สามมิให้ได้รับการกระทบกระเทือนเกินความจำเป็น และในการที่ขอให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สิน พนักงานอัยการต้องนำสืบให้เข้าเงื่อนไขว่า ทรัพย์สินที่ขอริบเป็นทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดหรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งแล้ว ศาลจึงจะมีคำสั่งริบทรัพย์สินได้ตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง นอกจากนี้มาตรา ๓๐ วรรคสี่ ยังเปิดโอกาสให้เจ้าของทรัพย์สินยื่นคำร้องเข้ามาในคดีก่อนศาลชั้นต้น มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ริบ โดยต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าตนไม่มีโอกาสทราบหรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดและจะมีการนำทรัพย์สินดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด และเหตุที่กฎหมายกำหนดให้เจ้าของที่ยื่นคำร้องมีภาระการพิสูจน์ดังกล่าว เนื่องจากเจ้าของทรัพย์สินย่อมจะรู้เห็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นดีที่สุด ซึ่งควรจะมีส่วนช่วยรัฐในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ด้วยการระมัดระวังมิให้ผู้ใดนำเอาทรัพย์สินของตนไปใช้กระทำความผิด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิด หากกำหนดให้ภาระพิสูจน์ตกอยู่กับรัฐ ย่อมไม่สอดคล้องกับมาตรการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่จะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาให้เหมาะสมเท่าทันต่อการกระทำความผิดและหากเจ้าของทรัพย์สินพิสูจน์ได้ตามเงื่อนไขดังกล่าวแล้วศาลก็จะไม่มีคำสั่งริบทรัพย์สิน

หลักเกณฑ์และกระบวนการขอให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ยาเสพติดตลอดจนการร้องขอคืนทรัพย์สินที่ศาลสั่งริบตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ดังกล่าวเป็นมาตรการทางกฎหมายที่มีผลมาจากการกระทำความผิดในทางอาญาของบุคคลอื่น มิใช่เป็นการลงโทษบุคคลให้ทรัพย์สินที่ถือเป็นการลงโทษบุคคลทางอาญาโดยมิได้มีการกระทำความผิดอันจะเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒ เพราะการที่ศาลจะมีคำสั่งริบทรัพย์สินหรือไม่ ขึ้นอยู่กับเจ้าของทรัพย์สิน ได้ยื่นคำร้องเข้ามาในคดีและพิสูจน์ให้ได้ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ และไม่ถือเป็นการปฏิบัติต่อบุคคลเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดหรือเป็นการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ เพราะกระบวนการริบทรัพย์สินดังกล่าวจะเริ่มดำเนินการได้เมื่อมีเหตุอันควรสงสัย หรือมีเหตุอันควรเชื่ออย่างสมเหตุสมผล และกระบวนการขอริบทรัพย์สินก็มีมาตรการในการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจอย่างเป็นระบบโดยศาลยุติธรรมเพื่อคุ้มครองเจ้าของทรัพย์สินและบุคคลที่สามมิให้ได้รับการกระทบกระเทือนเกินความจำเป็น ดังนั้นพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓

ประเด็นที่สาม พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรการการริบทรัพย์สินในคดียาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ แม้จะเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินบางประการ แต่ก็เป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลบางกลุ่มที่ใช้ทรัพย์สินกระทำการที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยกฎหมายได้บัญญัติหลักเกณฑ์การริบทรัพย์สินไว้อย่างเป็นขั้นตอน และเปิดโอกาสให้เจ้าของทรัพย์สินสามารถยื่นคำร้องเข้ามาในคดีเพื่อพิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมาย บทบัญญัติมาตรา ๓๐ มิได้บังคับให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินทันทีโดยไม่ให้โอกาสเจ้าของทรัพย์สินได้แย้งคัดค้าน ทั้งนี้ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ ได้วางหลักกฎหมายไว้ว่า ทรัพย์สินที่ศาลจะมีคำสั่งให้ริบได้ ก็ต่อเมื่อเป็นทรัพย์สินที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือใช้เป็น

อุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เว้นแต่เจ้าของทรัพย์สินสามารถพิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานดังกล่าวได้ การกำหนดให้เจ้าของทรัพย์สินยื่นคำร้องคัดค้านเข้ามาในคดีก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง สืบเนื่องมาจากข้อสันนิษฐานของกฎหมายที่ว่าหากพนักงานอัยการสามารถนำสืบได้ว่า ทรัพย์สินที่ขอให้ศาลมีคำสั่งริบนั้นเป็นเครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ เครื่องจักรกล หรือทรัพย์สินอื่นใด ที่ใช้ในการกระทำความผิดหรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดหรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แล้วศาลจึงจะมีคำสั่งริบทรัพย์สินนั้น และการที่มาตรา ๓๐ วรรคสี่ กำหนดให้เจ้าของทรัพย์สินที่ยื่นคำร้องคัดค้านเข้ามาในคดีมีหน้าที่นำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานของกฎหมายให้ได้ว่า ตนไม่มีโอกาสทราบ หรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดหรือจะมีการนำทรัพย์สินของตนไปใช้ในการกระทำความผิด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดหรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ก็เพื่อให้เจ้าของทรัพย์สินมีส่วนช่วยรัฐในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยการระมัดระวังมิให้มีการนำทรัพย์สินของตนไปใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดหรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ต้องจำเป็นเพื่อให้มาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดบรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีได้กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลที่มีได้รู้เห็นในการกระทำความผิด โดยหากเจ้าของทรัพย์สินสามารถพิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานได้ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ศาลย่อมมีคำสั่งคืนทรัพย์สินให้แก่เจ้าของ

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสอง ที่ให้ศาลที่ได้รับคำร้องขอให้ริบทรัพย์สินสั่งให้ประกาศหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องถิ่นสองวันติดต่อกันนั้น เพื่อให้เจ้าของทรัพย์สินได้รับทราบและยื่นคำร้องเข้ามาในคดีเพื่อโต้แย้งคัดค้านหรือกล่าวอ้างถึงสิทธิของตนก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง แม้ระยะเวลาการยื่นคำร้องขอคืนของกลางดังกล่าวจะสั้นกว่าที่กำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ แต่กฎหมายทั้งสองฉบับมีเจตนารมณ์แตกต่างกัน ดังจะเห็นได้จากเหตุผลในการตราพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะถือเป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมและประเทศชาติ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้เจ้าพนักงานของรัฐดำเนินการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิด

เกี่ยวกับยาเสพติดโดยเฉพาะ ซึ่งมาตรการการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดยาเสพติด ถือเป็นมาตรการเสริมควบคู่ไปกับการลงโทษผู้กระทำความผิด เพื่อให้มีการปราบปรามอย่างจริงจัง แม้จะกระทบสิทธิในทรัพย์สินของเจ้าของทรัพย์สินอยู่บ้าง แต่ก็มีมาตรการเยียวยาคุ้มครองผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สิน โดยให้ศาลที่ได้รับคำร้องขอให้ริบทรัพย์สินสั่งให้ประกาศหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลาย ในท้องถิ่นสองวันติดต่อกัน เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินมีโอกาสรายและยื่นคำร้องคัดค้านเข้ามาในคดีได้โดยในคดีอาญาทั่วไปกรณีโจทก์มีคำขอให้ริบของกลาง ศาลจะไม่มีคำสั่งให้เรียกบุคคลซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินเข้ามาในคดีด้วย จึงถือว่าการประกาศในหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องถิ่นสองวันติดต่อกัน เป็นการดำเนินการตามสมควรเพื่อให้บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ทราบถึงการร้องขอให้ยึดทรัพย์สินนั้นแล้ว และการที่มาตรา ๓๐ วรรคสอง บัญญัติให้บุคคลซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินยื่นคำร้องขอเข้ามาในคดีก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษา หรือคำสั่งเป็นกระบวนการพิจารณาคดีที่ประสงค์ให้บุคคลภายนอกเข้ามาในคดีเพื่อศาลจะได้พิจารณา พยานหลักฐานทั้งปวงเกี่ยวกับทรัพย์สินของกลางในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและมีคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในระยะเวลาอันสมควรเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ประกอบกับศาลชั้นต้นจะมีคำพิพากษา หรือคำสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่เริ่มประกาศในหนังสือพิมพ์รายวัน ซึ่งเป็นระยะเวลาเพียงพอที่จะให้เจ้าของทรัพย์สินยื่นคำร้องเข้ามาในคดีก่อนศาลชั้นต้นจะมีคำพิพากษา หรือคำสั่ง ดังนั้น มาตรการในการริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสอง จึงเป็นมาตรการที่เหมาะสมและได้สัดส่วนกับอันตรายที่เกิดขึ้นแล้ว มิได้เป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลเกินความจำเป็นหรือกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิแต่อย่างใด จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๘

ส่วนพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสี่ เป็นบทบัญญัติในกรณีที่ไม่มิผู้ใดอ้างตัวเป็นเจ้าของทรัพย์สินก่อนศาลชั้นต้น มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือในกรณีที่ปรากฏเจ้าของแต่เจ้าของไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าตนไม่มีโอกาสรายหรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดและจะมีการนำทรัพย์สินไปใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิด หรือมิไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าวได้เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่เริ่มประกาศในหนังสือพิมพ์รายวัน

ตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง และในกรณีดังกล่าวมิให้นำมาตรา ๓๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ โดยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลสั่งริบทรัพย์สินตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ ไปแล้ว หากปรากฏในภายหลังโดยคำเสนอของเจ้าของที่แท้จริงว่า ผู้เป็นเจ้าของแท้จริง มิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด ก็ให้ศาลสั่งให้คืนทรัพย์สิน ถ้าทรัพย์สินนั้นยังคงมีอยู่ในความครอบครองของเจ้าพนักงาน แต่คำเสนอของเจ้าของที่แท้จริงนั้นจะต้องกระทำต่อศาลภายในหนึ่งปี นับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด” ซึ่งแม้จะเป็นการจำกัดสิทธิเจ้าของทรัพย์สินในการโต้แย้งคัดค้าน การริบทรัพย์สินก็ตาม แต่เป็นผลสืบเนื่องมาจากบทบัญญัติมาตรา ๓๐ วรรคสอง ที่บัญญัติให้บุคคล ซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินยื่นคำร้องขอเข้ามาในคดีก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่ง และในกรณีเจ้าของทรัพย์สินมิได้ยื่นคำร้องเข้ามาในคดี หรือยื่นคำร้องเข้ามาในคดี แต่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ ตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๐ วรรคสี่ ก็ไม่ควรให้ยื่นคำร้องขอคืนทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ อีก เพราะเมื่อกฎหมายได้ให้สิทธิแก่เจ้าของทรัพย์สินยื่นคำร้องโต้แย้งคัดค้านตามพระราชบัญญัติ มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสี่ แล้ว หากเจ้าของทรัพย์สิน ไม่ยื่นคำร้องหรือยื่นคำร้องเข้ามาในคดีแต่ไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเชื่อได้ ก็ถือเป็นความบกพร่องในการป้องกันมิให้นำทรัพย์สินของตนไปเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดเพราะโดยปกติผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินย่อมจะต้องพึงสงวนดูแลรักษาทรัพย์สินของตนตามสมควร แก่มูลค่าแห่งทรัพย์สิน หากให้มีการยื่นคำร้องขอคืนทรัพย์สินของกลางตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีก ย่อมทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดซึ่งมีความจำเป็นจะต้องใช้ระยะเวลาอันรวดเร็ว เกิดความล่าช้าไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่มุ่งประสงค์ให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์แห่งความสงบสุขของสังคมส่วนรวม ความมั่นคง ของประเทศชาติ ดังนั้น พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสี่ แม้จะจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลอยู่บ้างแต่ก็เป็นไปเท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และไม่กระทบกระเทือน ต่อสาระสำคัญแห่งสิทธิแต่อย่างใด จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๘

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

นายวิรัช ลิ้มวิชัย

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายอักษราทร จุฬารัตน

รองประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายกิตติศักดิ์ กิติคุณไพโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

หม่อมหลวงไกรฤกษ์ เกษมสันต์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจรัญ หัตถกรรม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายธานีศ เกศวพิทักษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายนุรักษ์ มาประณีต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายวิชัย ชื่นชมพูนุท

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสมชาย พงษ์ธา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ